



YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI

Suositus

1 (4)

4.9.2019

WTDno-2019-712

Suositus uimahalleille:

Monimuotoisuutta uimahalleissa tuettava ja burkinin sallittava

Burkinin käytön sallittavuus uima-asuna eri uimahalleissa vaihtelee. Valtuutetun tietoon on tullut tapauksia uimahalleista, joissa ei ole sallittu uimista burkinia käyttäneelle musliminaiselle. On tärkeää, että kaikilla ihmisillä, mukaan lukien musliminaisilla, on mahdollisuus päästä yhdenvertaisesti uimahalleihin.

Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto, Suomen Uimaliitto ja Uimahalli- ja kylpylätekninen yhdistys ovat jo vuonna 2017 suositelleet, että burkinien ja uimashortsien käyttö uima-asuna sallittaisiin kaikissa uimahalleissa. [Suositukset on elokuussa 2019 päivitetty Tule uimahalliin -oppaan suomen, ruotsin ja englannin kielisiin versioihin.](#)

Suosituksen mukaan burkinin tulee olla tehty nimenomaan uimiseen tarkoitettua materiaalista. Turvallisuussyistä burkinin mallia voidaan rajoittaa siten, ettei siinä esimerkiksi ole liian lepattavia osia, jotka voisivat jäädä johonkin kiinni. Jokaiselta uimarilta voidaan edellyttää peseytymistä ennen altaaseen menoa. Oletus henkilön hygieniakäyttäytymisestä ei ole peruste rajoittaa tai kieltää burkinin käyttöä.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää yhdenvertaisuuslain (1325/2014) näkökulmasta ongelmallisena sitä, että kaikissa uimahalleissa ei sallita uimista joidenkin musliminaisten käyttämässä uima-asussa burkinissa. Kielto voi tarkoittaa syrjintää, joka perustuu henkilön uskontoon ja sukupuoleen.

Kunnallisten liikuntapaikkojen sekä perusopetukseen kuuluvan uimaopetuksen osalta on huomioitava, että viranomaisella sekä koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Turvallisuus ja hygienia ovat hyväksyttäviä tavoitteita rajoittaa tietynlaisten uima-asujen käyttöä. Käytettyjen keinojen on kuitenkin oltava oikeasuhtaisia, eivätkä ne saa turhaan rajoittaa yhdenvertaisuutta ja yksilön oikeuksia.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että kaikki uimahallit sallivat burkinien käytön. Valtuutettu suosittelee myös erilaisten yksityisten peseytymistilojen rakentamista kaikkien ihmisten ja ihmisryhmien yhdenvertaisuuden edistämiseksi.



Uiminen on tärkeä kansalaistaito

Uiminen on tärkeä kansalaistaito. Suomen Uimaopetus ja Hengenpelastusliitto ry:n mukaan uimahallien tulee olla kaikkien käytettävissä fyysisestä kunnosta, elämäntilanteesta tai kulttuuritaustasta riippumatta. Vesiliikunta voi olla tärkeää myös esimerkiksi kuntoutuksen takia.

Lisäksi asiassa on huomioitava se, että viranomaisilla, mukaan lukien kunnallisilla uimahalleilla, on yhdenvertaisuuslain 5 §:n mukaan velvollisuus edistää yhdenvertaisuuden toteutumista. Sekä viranomaisella että koulutuksen järjestäjällä on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Koulutuksen järjestäjällä on korostunut velvollisuus yhdenvertaisuuden edistämiseen. Vuonna 2016 voimaan tullessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa mainitaan erikseen uimataito ja uiminen yhtenä osana liikunnanopetusta. Mikäli uimahalleissa ei sallita burkinien käyttöä, perusopetukseen kuuluva uimaopetus estyy burkinin, eli käytännössä uskonnon, takia.

Onko burkinin kieltäminen syrjintää?

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään sekä välitön että välillinen syrjintä. Mikäli uiminen on sallittua märkäpuvussa, mutta ei uimiseen tarkoitettussa burkinissa, kyseessä voi olla välitön syrjintä. Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa. Jos uiminen missään pitkälahkeisessa, -hihaisessa ja/tai hupullisessa uima-asussa ei ole sallittua, voi kyseessä olla välillinen syrjintä, joka kohdistuu tietyn uskonnollisen vakaumuksen omaaviin naisiin. Syrjintä on yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaan välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Koska burkinia käyttävät henkilöt ovat naisia, mahdollinen syrjintä voi liittyä uskonnon lisäksi myös sukupuoleen. Kyse voi siis olla moniperustaisesta syrjinnästä, jossa syrjintä ei perustu vain yhteen kiellettyyn syrjintäperusteeseen, vaan useampaan yhtäaikaaisesti: tässä tapauksessa uskontoon ja sukupuoleen.

Turvallisuus perusteena rajoittaa tiettyjen uima-asujen käyttö

Kieltoa käyttää burkinia on perusteltu muun muassa turvallisuudella. Osa kaupungeista ja uimahalleista sallii burkinien käytön, mikä osoittaa sen, etteivät yleisesti käytössä olevat burkinimallit itsessään aiheuta turvallisuusriskiä. Valtuutettu katsoo, että turvallisuussyistä käytettävän burkinin mallia voidaan rajoittaa siten, ettei siinä ole esimerkiksi liian lepattavia osia, jotka voisivat jäädä kiinni johonkin. Turvallisuusnäkökulmaa ei tule ilman asiallisia perusteita käyttää esteenä hupullisen burkinin käytölle, eikä sitä tulisi perustaa täysin hypoteettiseen uhkaan.

Vaikka turvallisuusnäkökulma voi joissain tapauksissa olla hyväksyttävä syy rajoittaa tiettyjen uima-asujen käyttöä, tulee rajoitukset tehdä yhdenvertaisuutta mahdollisimman vähän rajoittavalla tavalla. Valtuutetun näkemyksen mukaan burkinien kaikkinaisen kieltäminen turvallisuusyistä rajoittaa turhaan tiettyjen ryhmien mahdollisuuksia uida uimahalleissa.

Hygienian rajoitusperusteena

On hyväksyttävää edellyttää, että uimahallissa käytetty uima-asu on nimenomaisesti uimiseen tarkoitettua materiaalia. Burkini on uimiseen tarkoitettu asu, eikä sitä käytetä muuhun kuin uimiseen. On myös hyväksyttävää edellyttää, että henkilö peseytyy ennen uima-altaaseen menoa. Jotkut burkinin käytön kieltäneet uimahallit ovat perustelleet kieltä muun muassa sillä oletuksella, että burkinia käyttävät henkilöt eivät peseydy ennen uima-altaaseen menoa. Vaatimus peseytymisestä ennen altaaseen menoa on perusteltua hygieniasyistä sekä altaan veden puhtauden turvaamiseksi. Burkinien käyttöä ei kuitenkaan voi kieltää perustuen oletamaan, että sitä käyttävä henkilö ei peseytyisi ennen altaaseen menoa. Kielto käyttää tiettyä uima-asua ei saa perustua ennakkoluuloihin tai ennakkoletuksiin burkiniin pukeutuvan henkilön hygieniakäyttäytymisestä.

Mahdollisuus yksityisyyteen pesutiloissa palvelee kaikkia

Eri henkilöillä on erilainen suhtautuminen alastomuuteen. Joillekin on epämiellyttävää olla alasti muiden ihmisten edessä. Asia olisi helposti korjattavissa erilaisilla yksityisillä peseytymistiloilla, ja näiden rakentaminen on suositeltavaa etenkin uudisrakennusten ja remonttien yhteydessä. Yksityisyys voidaan joissain tilanteissa tarvittaessa toteuttaa kevyemminkin, esimerkiksi suihkuverholla.

Yksityiset suihkutilat eivät palvelisi ainoastaan erilaisista kulttuurisista tai uskonnollisista taustoista tulevia ihmisiä, vaan edistäisivät laajemmin erilaisten ihmisten ja ihmisryhmien yhdenvertaisuuden toteutumista. Esimerkkeinä voidaan mainita henkilöt, joilla on jokin vamma tai sairaus, tai sukupuoli-vähemmistöihin kuuluvat henkilöt.

Vammaisten henkilöiden kohdalla siirtymiseen, pukeutumiseen ja peseytymiseen voi liittyä sellaisia hoidollisia toimenpiteitä, jotka ovat vaikeita ja arkaluontoisia. Joskus vaaditaan myös suihkutuolin tai avustajan käyttöä, taikka sitä, että vammaisen henkilö on hoidollisten toimenpiteiden aikana makuuasennossa, mikä ei pukuhuoneiden normaaleilla penkeillä onnistu. Lisäksi esimerkiksi pyörätuolilla liikkuminen voi olla yleisissä pukuhuonetiloissa vaikeaa. Mahdollisten arkaluontoisten hoidollisten toimenpiteiden vuoksi ei myöskään välttämättä ole miellyttävää, että näitä toimenpiteitä tehdään muiden ihmisten nähden. On myös mahdollista, että vammaisen henkilön avustaja on eri sukupuolta kuin avustettava henkilö. Tällöin uimahalliin ei ole mahdollista mennä ilman yksityistä puku- tai peseytymistilaa. Yksityisten pesutilojen puuttuminen voi tosiasiaa estää vammaisilta henkilöiltä yhdenvertaisen pääsyn uimahalleihin.

Yhteenveto

Kielto käyttää burkinia uima-asuna voi olla syrjintää. Mikäli kyse on kunnallisista uimahalleista, on huomioitava yhdenvertaisuuslain mukainen viranomaisen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Koululiikunnan osalta vastaava velvollisuus on myös koulutuksen järjestäjillä. Mahdolliset rajoitukset sallittaviin uima-asuihin tulee tehdä mahdollisimman vähän yhdenvertaisuutta rajoittavalla tavalla. Yhdenvertaisuusvaltuutetun näkemyksen mukaan burkinin käyttö uima-asuna tulisi sallia kaikissa uimahalleissa. Valtuutettu suosittelee lisäksi yksityisten peseytymistilojen rakentamista kaikkien ihmisten yhdenvertaisuuden edistämiseksi.